

Vraag nr. 162
van 12 april 2001
van mevrouw SIMONNE JANSSENS-VANOPPEN

Maatschappelijk kwetsbare jongeren – Beleidscoördinatie

Interministerieel overleg en samenwerking is een absolute noodzaak. Naar aanleiding van het verschijnen van het Jaarverslag 1999-2000 van de Jeugdraad voor de Vlaamse Gemeenschap, blijkt nogmaals welke surrealistische gevolgen het ontbreken van een gezamenlijke aanpak teweeg kan brengen: "Minister Verwilghen besloot om in 1999 een onderzoek te laten starten naar de veiligheidsproblematiek en in het bijzonder naar de relatie tussen allochtone jongeren en criminaliteit. ... Behalve maatschappelijke en sociaal-economische oorzaken, zouden ook culturele factoren die mogelijk bijdragen tot crimineel gedrag worden onderzocht." De Jeugdraad stelde zich destijds veel vragen, en terecht: "Cultuur zou op voorhand aanvaard worden als mogelijke oorzaak van crimineel gedrag. De kansen op onrealistische besluittrekking en misbruik waren zeer groot. Dit onderzoek was het zoveelste in rij, zonder enige zekerheid over wat er met de resultaten zou gebeuren."

De Jeugdraad vroeg zich begrijpelijkerwijze af in hoeverre er over deze materie tussen federaal en gewestelijk bestuursniveau overleg was geweest, met name tussen Justitie, Onderwijs, Welzijn, Jeugd en Cultuur. In de loop van 1999 en 2000 schreef de Jeugdraad voor de Vlaamse Gemeenschap drie brieven naar minister Verwilghen, waarin de bedenkingen omtrent het geplande onderzoek werden overgebracht en waaraan een reeks doordachte adviezen werd toegevoegd. Tot op heden ontving de Jeugdraad evenwel nog geen antwoord van de minister van Justitie.

Deze spijtige geschiedenis bewijst hoe belangrijk interdepartementaal overleg en samenwerking wel zijn, bovenal wanneer het de verbetering van de leefsituatie van maatschappelijk kwetsbare jongeren betreft.

1. Heeft de minister gezamenlijk en/of individueel getracht overleg te plegen met de federale minister van Justitie omtrent het onderzoek naar de relatie tussen allochtone jongeren en criminaliteit?
2. Op welke wijze heeft het kabinet van de minister getracht het stilzwijgen van de federale minister van Justitie omtrent dit omstreden onderzoek te doorbreken?

3. Bestaat er vandaag een structurele samenwerking tussen Welzijn, Onderwijs en Jeugd?

Op welke wijze krijgt deze interministeriële samenwerking vorm en welke items worden er concreet behandeld?

In hoeverre leidt deze samenwerking ertoe dat, over de departementen heen, gezamenlijke standpunten worden ingenomen om in overleg te treden met federale collega's?

4. Welke maatregelen worden genomen, vanuit gezamenlijk overleg van Welzijn, Onderwijs en Cultuur, ter bevordering van de leefsituatie van maatschappelijk kwetsbare jongeren?

N.B. Deze vraag werd eveneens gesteld aan de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking en aan mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming.

Antwoord

1 en 2. Overleg met de federale minister van Justitie omtrent het onderzoek naar de relatie tussen allochtone jongeren en criminaliteit

Op 26 maart laatstleden heb ik een protocolakkoord afgesloten met de federale minister van Justitie met het oog op een intensieve en constructieve samenwerking aan een complementair beleid ten opzichte van alles wat zich afspeelt in het grensgebied tussen een justitieel en een veiligheidsbeleid enerzijds en een integraal en kwaliteitsvol welzijns- en gezondheidsbeleid anderzijds, en dit ten aanzien van zowel daders als slachtoffers, volwassenen als minderjarigen.

De resultaten van het onderzoek waarnaar de Vlaamse volksvertegenwoordiger verwijst, evenals de adviezen die in dat verband werden geformuleerd, zullen aan bod komen op het structureel overlegplatform dat omtrent de afhandeling van "jeugddelinquentie-minderjarigen" zal worden opgezet.

3. *Vormen van structurele samenwerking tussen Welzijn, Onderwijs en Jeugd*

– Integrale jeugdhulpverlening

In het concept "integrale jeugdhulpverlening" is Onderwijs één van de zes initiële

partners die in de toekomst hun activiteiten met betrekking tot jongeren grondig op elkaar zullen moeten afstemmen.

In de verdere operationalisering van de integrale jeugdhulpverlening zullen de drie proefregio's een grote inbreng hebben. In die proefregio's zal de betrokkenheid van de zes sectoren gegarandeerd zijn via hun vertegenwoordiging in de respectieve regionale stuurgroepen.

Bovendien is het de bedoeling dat alle erkende actoren uit de zes betrokken sectoren actief en verplicht deelnemen aan het project integrale jeugdhulpverlening.

- Samenwerkingsinitiatief Welzijn, Onderwijs, Koning Boudewijnstichting, SIF met betrekking tot time-outprojecten (*SIF : Sociaal Impulsfonds – red.*)

Vanuit welzijnsperspectief wil men de zelfstandigheid en weerbaarheid bevorderen van wie in verhoogde mate kwetsbaar is, opdat alle ontwikkelingsmogelijkheden die worden geboden, worden benut. Het onderwijsbeleid staat ervoor in dat kinderen en jongeren les en vorming krijgen om hun kansen en mogelijkheden in het volwassen leven tot ontwikkeling te brengen.

Vanuit die gemeenschappelijke visie van onderwijs- en welzijnsbeleid heb ik mij geëngageerd om samen met mijn collega van Onderwijs, de Koning Boudewijnstichting en het SIF een aantal "time-outprojecten" (type "time-out" met schoolvervangende programma's), die het resultaat zijn van een doorgedreven samenwerking van de comités voor bijzondere jeugdzorg (CBJ's), centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) en schooldirecties, in 2001 te cofinancieren.

Wij werken dit jaar samen met het oog op afstemming, en verrichten tegelijkertijd onderzoek naar een structurele positionering van de initiatieven rond leerplichtproblemen.

Concreet worden de inspanningen gebundeld rond de volgende items :

het opstellen van een inventaris van de bestaande initiatieven inzake onderwijsbetrokken projecten (van de organiserende instanties en de variëteit rond curatie en preventie),

het uitwerken van criteria rond de modaliteiten van rekrutering (wie en op welk moment) en van opvolging omtrent reïntegratie in het regulier onderwijs.

Een permanent forum zal overleg plegen rond het proces van het engagement van de scholen en van de samenwerkingsmodaliteiten. Het is tenslotte de ambitie om de inhoud van de time-outprojecten af te stemmen op de doelstellingen van het onderwijs.

- Interdepartementale werkgroep Welzijn – Onderwijs

Deze werkgroep, die op regelmatige basis op het niveau van de secretaris generaal vergadert, beschrijft de raakvlakken tussen onderwijs, gezondheid, cultuur, stedelijk beleid en het ruime veld van welzijnswerkvormen zoals huistaakbegeleiding, gezinsondersteuning, groepswerk, buurtwerk, straathoekwerk en andere.

Hij heeft reeds enkele ontwerpvoorstellen geformuleerd :

afstemming van de registratiesystemen die in de begeleiding en de hulpverlening worden gebruikt ;

een beleidsoverschrijdend actieplan tegen "antisociaal gedrag op school" ;

aanpak van de vloeiende overgang van kinderopvang naar onderwijs, met bijzondere aandacht voor kansarme kinderen ;

afstemming van de visies inzake buitenschoolse opvang ;

samenwerking rond ondersteuning van participatie van kansarme ouders in het schoolgebeuren ;

afstemming rond de doorstroming van de allochtone kinderen in het onderwijs ;

uitwisseling van informatie over de juiste draagwijdte van de dienstverlening door de bestaande info- en klachtenlijnen met het oog op stroomlijning ;

systematische informatie-uitwisseling over lopende projecten of resultaten van afgesloten wetenschappelijk onderzoek.

- Lokaal en/of regionaal georiënteerd jeugd-beleid

Beleidsbeslissingen van lokaal en/of regionaal belang worden best ontwikkeld op lokaal en/of regionaal niveau.

Het principe van subsidiariteit tussen de meedeoverheden krijgt ook vorm in een gedecentraliseerd jeugdbeleid via diverse decreetale kaders – onder meer de gemeentelijke en provinciale jeugdwerkbegeleidingsplanning, de planning uit het oogpunt van het Sociaal Impulsfonds, de werking van de preventiecellen van de comités voor bijzondere jeugdzorg en de organisatie van de buitenschoolse kinderopvang. Typerend voor deze gedecentraliseerde aanpak is het belang dat wordt gehecht aan het totstandkomen van een representatief, lokaal georiënteerd overleg van de betrokken actoren.

In dat licht neem ik mij voor de aanzet te geven tot een raamdecreet dat de preventie m.b.t. de jeugd nu situeert binnen de beleidsdomeinen Welzijn en Gezondheid en op het lokale niveau.

Daarbij dient evenwel een openheid te worden verrekend naar verdere afstemming op het bredere preventiebeleid m.b.t. de jeugd, zoals andere sectoren van het Vlaamse beleidsniveau dat al dan niet expliciet ontwikkelen. Deze aansluiting zal eventueel kunnen passen in een Vlaams geïntegreerd algemeen preventiebeleid m.b.t. jeugd. Bij het uitwerken van een dergelijk geïntegreerd beleid zal ook de afstemming met het federale niveau aan de orde zijn. Een intersectorale werkgroep "algemene preventie" vanuit de administraties en andere actoren uit de beleidsdomeinen Welzijn en Gezondheid zal eerlang worden samengesteld bij de administratie Gezin en Maatschappelijk Welzijn.

- Adviesfunctie

De Jeugdraad voor de Vlaamse Gemeenschap heeft als opdracht, op eigen initiatief of op verzoek van de Vlaamse regering of van het Vlaams Parlement, gemotiveerd advies uit te brengen over alle aangelegenheden m.b.t. jeugd.

In uitvoering van zijn adviestaak kan de Jeugdraad onder meer regelmatig overleg plegen over jeugdproblematieken en bijzon-

dere aandacht schenken aan de welzijnsproblemen (decreet van 24 maart 1982 houdende oprichting van een jeugdraad voor de Vlaamse Gemeenschap, Belgisch Staatsblad 4 juni 1982).

- Beleidsinformatie

Via Internet (<http://www.wvc.vlaanderen.be/jeugd/>) wordt een site "Jeugd" aangeboden, die beleidsgerichte informatie bundelt volgens de volgende rubrieken :

Kind en Gezin (het welzijn en de maatschappelijke positie van kinderen, zwangerschap, kinderverzorging, kinderopvang, adoptie)

Kinderrechten (Kinderrechtencommissariaat, rechten van kinderen en jongeren tot 18 jaar)

Veilig genieten (info voor jongeren over veilige seks)

Jeugdwerk

Onderwijs (o.m. studietoelagen, centra voor leerlingenbegeleiding, Infolijn Onderwijs)

Werk (startbanen voor jongeren)

Beleid en beheer (diverse beleidsnota's, integrale jeugdhulpverlening)

Internationale jongerenprogramma's

Regelgeving

Wegwijs in de administratie (o.m. de Jolijn voor klachten en vragen over de bijzondere jeugdbijstand)

Publicaties van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

Nuttige links voor en over kinderen, jongeren en hun ouders en begeleiders

4. *Maatregelen die vanuit gezamenlijk overleg Welzijn, Onderwijs en Cultuur worden genomen ter bevordering van de leefsituatie van maatschappelijk kwetsbare jongeren*

Aan de werking van de CBJ's is een preventiewerking verbonden. Jaarlijks is op de begroting van het Fonds Bijzondere Jeugdbijstand een budget van ongeveer 5 miljoen frank ter be-

schikking voor de comités om preventieprojecten op te zetten. Deze projecten hebben prioriteit tot doel het welzijn van de "maatschappelijk meest kwetsbare jongeren en hun levenssituatie" te verhogen.

In de voorbije jaren richtten de preventiewerkingen van de comités zich met hun aanbod reeds sterk naar onderwijs. In het kader van een verhoogde samenwerking met de CLB's wordt dit jaar uitsluitend gefocust op projecten die gesitueerd zijn op het snijvlak Welzijn – Onderwijs. Er komen voor (extra) subsidiëring met andere woorden alleen projecten in aanmerking die de samenwerking tussen Welzijn (in casu de bijzondere jeugdbijstand) en Onderwijs stimuleren.

Op dit ogenblik vonden reeds een tweetal overlegvergaderingen met Onderwijs plaats. Op basis van de uitwisseling van wederzijdse behoeften en probleempunten wordt aan de projecten verder vorm gegeven. Zodra de gefinaliseerde projecten bij mijn bevoegde administratie zijn ingediend, kan omtrent de concrete invulling meer gedetailleerde informatie worden verstrekt.

(Antwoord Bert Anciaux : blz. 1732 ; antwoord Marleen Vanderpoorten : blz. 1744 – red.)